

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2012 m. lapkričio 8 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Donato Vansevičiaus (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas), Margaritos Stambrauskaitės ir Mildos Vainienės, dalyvaujant pareiškėjos VšĮ „Europos žmogaus teisių fondas“ atstovui advokato padėjėjui Justui Stankaičiui, atsakovės Valstybinės kalbos inspekcijos atstovui Dainiui Žemaičiui, trečiųjų suinteresuotų asmenų Valstybinės lietuvių kalbos komisijos atstovams Reginai Dobielienei, Sauliui Česnavičiui, Valstybinės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos prie Finansų ministerijos atstovei Jūratei Kazlauskienei, viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos VšĮ „Europos žmogaus teisių fondas“ skundą atsakovei Valstybinei kalbos inspekcijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims Valstybinei lietuvių kalbos komisijai, VĮ „Regitra“, Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybai prie Finansų ministerijos dėl sprendimų panaikinimo, įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teismas, išnagrinėjęs bylą,

n u s t a t ė:

pareiškėja VšĮ „Europos žmogaus teisių fondas“ (*toliau – ir pareiškėja*) kreipėsi į teismą su patikslintu skundu (b. l. 28-33), prašydama panaikinti Valstybinės kalbos inspekcijos (*toliau – ir atsakovas, Inspekcija*) 2012-06-25 sprendimą Nr. 10V-392, 2012-06-22 sprendimą Nr. 10V-390, 2012-06-22 sprendimą Nr. 10V-389 ir įpareigoti Inspekciją pareiškėjos skundus išnagrinėti iš naujo.

Pareiškėjos teigimu, Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnybos prie Finansų ministerijos veiksmai, kuomet pateikiami banderolių su nelietuviškais rašmenimis pavyzdžiai, Vardinių valstybinio numerio ženklų užsakymo ir išdavimo taisyklės ta apimtimi, kuria viešuosiuose užrašuose galima vartoti nelietuviškus rašmenis, prieštarauja Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymui (*toliau – ir LR VKĮ*), Viešosios garsinės informacijos ir viešųjų užrašų laikinosioms taisyklėms, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo suformuotai doktrinai, Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Pareiškėjos nuomone, vardiniai valstybiniai numeriai yra viešieji užrašai LR VKĮ 17 str. prasme, o įmonių pavadinimuose turi būti vartojamos lietuviškos raidės. Garsinės ir rašytinės informacijos, kitų viešųjų užrašų laikinųjų taisyklių 5, 6 p. nuostatos prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 14 str., LR VKĮ 2 str., 5 str., 17 str. Pareiškėja rėmėsi Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2009-11-06 sprendimu „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999-10-21 nutarimo motyvuojamosios dalies 4 ir 7 punktų nuostatų išaiškinimo“. Pareiškėja nurodė, kad juridinių asmenų pavadinimų, vardinių automobilių numerių, banderolių sudarymui ir rašymui turėtų būti taikomos analogiškos taisyklės asmens vardu ir pavardžių rašymui piliečio pase, tai yra minėti pavadinimai, rašmenys turi būti rašomi valstybine kalba, lietuviškais rašmenimis.

Atsakovė Valstybinė kalbos inspekcija su pareiškėjos skundu nesutiko ir prašė jį atmesti.

Atsiliepime (b. l. 80-81) nurodė, kad raidžių ir skaitmenų deriniai banderolėse yra sutartiniai ženklai, kurie nėra LR VKĮ objektas, todėl jiems netaikomi viešiesiems užrašams skirti reikalavimai. Automobilių identifikavimo ženkluose esantys deriniai nėra viešieji užrašai ir nepatenka į LR VKĮ apsaugos sferą. Atsakovė rėmėsi VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2004-05-19 įsakymu Nr. V-30 patvirtintų Vardinių valstybinio numerio ženklų užsakymo ir išdavimo taisyklių 5.1 p., LR VKĮ 16 str., Lietuvių kalbos komisijos 1995-05-25 nutarimu Nr. 49 patvirtintų Garsinės ir rašytinės informacijos, kitų viešųjų užrašų laikinųjų taisyklių 5, 6 p., Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (*toliau – LR CK*) 2.40 str. 3 p. Atsakovo teigimu, Lietuvoje steigiamų juridinių asmenų pavadinimai gali būti ir su nelietuviškais rašmenimis. Pažymėjo, kad Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2004-02-02 nutarime Nr. 2(91) „Dėl įmonių, įstaigų ir organizacijų pavadinimų sudarymo“ yra nustatomi tik lietuviškų pavadinimų sudarymo principai, todėl nereikėtų jų taikyti pavadinimams, sudarytiems iš kitų kalbų žodžių, taip pat raidžių derinių, neturinčių žodinės reikšmės.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Valstybinė lietuvių kalbos komisija (*toliau – ir Komisija*) su pareiškėjos skundu nesutiko ir laikė jį nepagrįstu.

Atsiliepime (b. l. 75-76, 77-78) nurodė, kad raidžių ir skaitmenų deriniai banderolėse yra sutartiniai ženklai arba simboliai, todėl nėra pagrindo sieti šiuos simbolius su kuria nors konkrečia kalba. Paaiškino, kad Viešosios garsinės informacijos ir viešųjų užrašų laikinosios taisyklės ženklų sandaros ir rašmenų nereglamentuoja, todėl transporto valstybinių numerių ženklams, sudaromiems iš skaitmenų ir raidžių derinių, netaikytinos. Komisijos teigimu, juridinių asmenų pavadinimai gali būti ir nelietuviški, remiantis LR CK 2.40 str. 3 d., Komisijos 1997-06-19 nutarimo Nr. 60 „Dėl lietuvių kalbos rašybos ir skyrybos“ 11 p.

Trečiasis suinteresuotas asmuo VĮ „Regitra“ atsiliepimą pateikė dėl vardinių valstybinių numerių, su pareiškėjos šia skundo dalimi nesutiko ir laikė ją nepagrįsta.

Atsiliepime (b. l. 73-74) nurodė, kad Lietuvos Respublikoje registruotos transporto priemonės dalyvauja tarptautiniame eisme, todėl valstybinio numerio ženklus turi aiškiai matyti, perskaityti ir suprasti visi tarptautinio eismo dalyviai bei jį kontroliuojantys pareigūnai, o lietuvių kalbos abėcėlės raidžių, turinčių diakritinius ženklus naudojimas valstybinio numerio ženkluose, tai labai apsunkintų.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba prie Finansų ministerijos atsiliepimą pateikė dėl banderolių neteisėtumo, su pareiškėjos šia skundo dalimi nesutiko ir laikė ją nepagrįsta.

Atsiliepime (b. l. 71-72) rėmėsi Lietuvos Respublikos saugiųjų dokumentų ir saugiųjų dokumentų blankų gamybos įstatymo (*toliau – ir LR SDBGĮ*) 2 str. 7 d., 10 d., 9 str. 1 d. Paaiškino, kad nelietuviški rašmenys (simboliai „X“), banderolių pavyzdžiuose žymintys vietą, kur bus įrašomos serijos raidės, yra reglamentuoti LR SDBG įstatymo 9 str. 1 d. Tiek banderolių pavyzdžiuose, tiek banderolėse esantys rašmenys neprieštarauja LR VKĮ 17 str., kadangi jie negali būti laikomi viešaisiais užrašais, tai nėra gaminio pavadinimai ar aprašai; analogiškai kaip šiam straipsniui neprieštarauja ir tikslųjų mokslų vadovėliuose įrašytos formulės su graikų abėcėlės raidėmis.

Skundas atmestinas.

Byloje ginčas kilo dėl Inspekcijos 2012-06-25 sprendimo Nr. 10V-392 „Dėl valstybinės kalbos vartojimo“, 2012-06-22 sprendimo Nr. 10V-390 „Dėl įmonių pavadinimų“, 2012-06-22 sprendimo Nr. 10V-389 „Dėl valstybinės kalbos vartojimo“ (b. l. 11-12, 9-10, 7-8, 47-48, 45-46, 43-44, 88-89, 99-100, 94-95).

Iš bylos medžiagos matyti, kad pareiškėja 2012-06-04 Inspekcijai pateikė skundą dėl apdoroto tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo specialiais ženklais – banderolėmis (b. l. 82-84), kurį išnagrinęjusi Inspekcija 2012-06-25 priėmė sprendimą Nr. 10V-392, jog LR VKĮ nepažeidžiamas (b. l. 11-12, 47-48, 88-89). Pareiškėja 2012-06-04 Inspekcijai pateikė skundą dėl vardinių valstybinio numerio ženklų užsakymo ir išdavimo taisyklių (b. l. 90-92), kurį išnagrinęjusi Inspekcija 2012-06-22 priėmė sprendimą Nr. 10V-389, jog LR VKĮ nepažeidžiamas (b. l. 7-8, 43-44, 94-95). Pareiškėja 2012-06-04 Inspekcijai pateikė skundą dėl

įmonių pavadinimų, neatitinkančių teisės aktų reikalavimų ir konstitucinio teismo nutarimų (b. l. 96-98), kuri išnagrinėjusi Inspekcija 2012-06-22 priėmė sprendimą Nr. 10V-390, jog įmonių, įstaigų ir organizacijų pavadinimai neprieštarauja galiojančioms teisės normoms (b. l. 9-10, 45-46, 99-100).

LR VKĮ 17 str. nustatyta, kad Lietuvos Respublikoje viešieji užrašai yra valstybine kalba.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-09 nutarimu Nr. 408 patvirtintose Apdoroto tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo specialiaisiais ženklais taisyklėse nurodyta, kad banderolės yra apdoroto tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo specialieji ženklai.

LR SDBGĮ 2 str. 1 d. nustatyta, kad banderolė – valstybės leidžiamas numeruotas ženklas su technologinės apsaugos priemonėmis, naudojamas Lietuvos Respublikoje skirtiems parduoti etilo alkoholiui, alkoholiniams gėrimams ir apdorotam tabakui ženklinti.

LR SDBGĮ 2 str. 10 d. nustatyta, kad saugiojo dokumento ar saugiojo dokumento blanko pavyzdys – saugiojo dokumento ar saugiojo dokumento blanko etaloną atitinkantis saugusis dokumentas ar saugusis dokumento blankas <...>. Minėto įstatymo 2 str. 7 d. numatyta, kad saugiojo dokumento ar saugiojo dokumento blanko etalonas – pagal tvirtinančios įstaigos patvirtintą <...> privalomąją formą ir saugiojo dokumento ar saugiojo dokumento blanko grafinį projektą pagamintas saugusis dokumentas ar saugusis dokumento blankas <...>.

LR SDBGĮ 9 str. 1 d. nustatyta, kad <...> privalomojoje formoje serija žymima raide (raidėmis) „X“, o numeris žymimas skaitmeniu (skaitmenimis) „0“.

VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2004-05-19 įsakymu Nr. V-30 patvirtintų Vardinių valstybinio numerio ženklų užsakymo ir išdavimo taisyklių 1 p. nustatyta, kad vardiniai valstybinio numerio ženklai – tai <...> numerio ženklai su įvairiais skaitmenų arba raidžių ir skaitmenų deriniais <...>.

Minėtų taisyklių 5.1 p. nustatyta, kad vardinio valstybinio numerio ženklo užrašė gali būti arabiški skaitmenys arba arabiškų skaitmenų ir didžiųjų lotyniškų raidžių (A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z) derinys.

Pagal LR CK 2.40 str. 3 d., juridinio asmens pavadinimas gali būti sudarytas iš raidžių, kurios negali būti suprantamos kaip žodžiai, ir skaitmenų arba jų derinių tik tada, jeigu toks pavadinimas yra nusistovėjęs visuomenėje. Juridinio asmens, susijusio su užsienio juridiniu asmeniu ar kita organizacija, pavadinimas gali būti sudaromas taip, kad jis būtų tapatus ar panašus į užsienio juridinio asmens ar kitos organizacijos pavadinimą, jei yra šių sutikimas naudoti pavadinimą.

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 1995-05-25 nutarimu Nr. 49 patvirtintų Garsinės ir rašytinės informacijos, kitų viešųjų užrašų laikinųjų taisyklių 5 p. nurodyta, kad firmos pavadinimas ir prekės ar paslaugos ženkle esantys žodžiai į kitas kalbas neverčiami (pvz., „Computerland“, „United Colors of Benetton“, „East“).

Remiantis aukščiau pateiktų įstatymų normų analize, teismas daro išvadą, kad LR SDBGĮ imperatyviai nurodo, kad banderolių pavyzdžiuose leistinas nelietuviško rašmens (simbolio „X“) naudojimas. Tiek banderolių pavyzdžiai, tiek pačios banderolės nelaikomos viešaisiais užrašais, kadangi pati įstatymo formuluotė nurodo, jog banderolė yra ženklas. Banderolės sudaromos iš raidžių ir skaičių derinių, kurie yra paprasčiausi simboliai, ženklai ir kurie nesietini su tam tikra kalba, todėl jų sudarymui netaikomas LR VKĮ 17 str.

Pati vardinio valstybinio numerio ženklo formuluotė, pateikta aukščiau minėtose Vardinių valstybinio numerio ženklų užsakymo ir išdavimo taisyklėse, aiškiai nurodo, kad vardinis valstybinis numeris – tai ženklas, sudarytas iš įvairių skaitmenų arba raidžių ir skaitmenų derinių. Galimos naudoti raidės taip pat aptartos minėtose taisyklėse. Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad vardiniai valstybiniai numeriai yra sudaryti iš tam tikrų simbolių, kurie nėra viešieji užrašai, todėl vardinių valstybinių numerių sudarymui netaikomas LR VKĮ 17 str.

Kaip kad teisingai nurodo Valstybinė kalbos inspekcija atsiliepime, aukščiau paminėtų Garsinės ir rašytinės informacijos, kitų viešųjų užrašų laikinųjų taisyklių 6 p. nurodyta, kad prie nelietuviškų ar veiklos srities nenusakančių lietuviškų firmų pavadinimų rekomenduojama nurodyti

minimalią informaciją apie firmą, o pateikti pavyzdžiai – „Electroliux“, „Velux“, „Ofrer INC“ – aiškiai nurodo, kad šiame teisės akte aptartais atvejais gali būti vartojami ir nelietuviški rašmenys, o Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2004-02-02 nutarimu Nr. 2(91) patvirtintose Įmonių, įstaigų ir organizacijų simbolinių pavadinimų sudarymo taisyklėse yra nustatomi tik lietuviškų pavadinimų sudarymo principai, todėl negalima jų taikyti pavadinimams, sudarytiems iš kitų kalbų žodžių, taip pat raidžių derinių, neturinčių žodinės reikšmės. Pagal aukščiau pateiktą teisinį reglamentavimą, teismas daro išvadą, kad juridinių asmenų pavadinimai gali būti ir su nelietuviškais rašmenimis.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasis nurodytų teisės normų sisteminė analize, remdamasis ištirtų bylos rašytinių įrodymų visuma, teisingumo ir protingumo kriterijais, teismas daro išvadą ir konstatuoja, kad skundžiami sprendimai yra teisėti bei pagrįsti, todėl juos naikinti vadovaujantis pareiškėjos nurodytais ar kitais motyvais, nėra pagrindo.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis LR ABTĮ 85-87 str., 88 str. 1 p., 127 str. 1 d., 129 str., teismas

n u s p r e n d ė:

pareiškėjos VŠĮ „Europos žmogaus teisių fondas“ skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Šis sprendimas per 14 dienų nuo jo paskelbimo dienos apeliacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant tiesiogiai šiam teismui arba pateikiant jį per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Teisėjai

Donatas Vansevičius

Margarita Stambrauskaitė

Milda Vainienė

KOPIJA TIKRA

Teisėjo padėjėjas

[Signature]

J. Špaunskaitė

20 12-11-08